

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ангел Георгиев – НБУ, професионално направление 3.8
“Икономика”, научна специалност “Икономика и управление”

Относно: “Европейските региони – формално следване на номенклатурата или използване на възможностите за сближаване” – монография, представена за придобиване на научното звание “доцент” в НБУ от гл. ас. д-р Юлияна Чавдарова Гълъбинова – щатен преподавател в департамент “Администрация и управление”.

1. Значимост на изследвания проблем

Свидетели сме на интересна и все още недостатъчно осъзната тенденция – националните и териториално организирани държави се изместват от националните и териториални икономически образувания, наричани региони.

На тяхната същност, форми на проявление, функционалност и взаимовръзка със държавността е посветила монографията си д-р Юлияна Гълъбинова.

Представеният хабилитационен труд е посветен на значим и актуален, не само за България и Европа, проблем. Общият обем от 484 стр. резюмира личните изследвания на авторката, критично осмисля и систематизира коректно подбрани 230 професионално-научни източника. Допълнително са ползвани 11 интернет адреса, от където са анализирани актуални данни и сведения по темата на хабилитационния труд.

Използвани са източници на български, английски и немски езици. Получило се е представително обобщение, което води до надеждни и достоверни изводи, заключения и твърдения с приносен характер. Авторката е успяла да осмисли, както съществуващите гледни точки в огромен брой академични издания, така и правно-нормативната уредба на

регионите, която отразява разбиранията на оперативното управление за тяхното развитие.

Считам структурата на хабилитационния труд за логична и оригинална – 8 глави, всяка от които е с ясен предмет и обект на изследване, добре балансирана и целенасочена към основната изследователска теза.

Считам изследователската теза на авторката за коректно формулирана (стр. 11). Действително управленската практика у нас не съответства в достатъчна степен, както на кохезионната политика на общността, така и на стопанската и административната логика на развитието. Чувства се инертност в мисленето и в действията, която има своя цена.

Проблематиката за регионализацията в развитието е актуална, остро дискуссионна и недостатъчно добре систематизирана, именно, поради своята специфичност – голямото разнообразие във всяка страна и между отделните страни в ЕС. Тази проблематика е изследвана от много чуждестранни и български изследователи, но опит за цялостен подход и обхват все още не е изработен. Д-р Гълъбинова, според мен, прави това сравнително успешно в представената монография.

2. Цели и задачи на монографията

Обектът, предметът, целта и изследователските задачи са ясно, точно и коректно формулирани.

Собственото изследване, проведено от авторката, е представено в Четвърта, Пета и Шеста глава, където е направен прецизен преглед на състоянието в Европа. Тук стремежът е да се намери отговор на въпроса “С какво политиките на ЕС допринасят за регионалното и общото развитие на общността?”. В текста коректно се отбелязва, че акцентът е върху сближаването като цел и върху инструментите, за нейното постигане – фондове, оперативни програми и политически решения.

Освен коректно формулирани, целта и задачите са социални, икономически и управленчески значими, тъй като тяхното реализиране влияе върху ефективността, конкурентоспособността на националните икономики и върху изграждането на общността като по-хомогенно социално-икономическо образование.

Изследователските задачи са конкретизирани във всяка глава по отделно, но са подчинени на основната идея и общата цел на монографията.

Необходимо е да се подчертае, че целта на хабилитационния труд е постигната – факт е успешния ход на европейската общност въпреки неравномерността, съмненията и неубедителността на някои политики и инструменти, и региони. Това е осъзнато от авторката и тя е преценила, че има нужда от допълнение, от подзаглавие, подсказващо колебанието и на другите изследователи и нейното собствено в тази насока. Но това е естественото състояние за всеки научен продукт.

3. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие с използваната литература

Прочитът на монографията показва, че авторката е успяла да “обхване необхватното”. Тя не само се е запознала с огромен брой публикации, но е успяла да подбере чрез анализ и оценка онези от тях, които имат пряко отношение и доказателствена сила към защитаваната от нея теза.

Възприетият подход е критичен и аналитичен. Това е довело до систематизация и целенасоченост, показващи както спорните гледни точки, така и онези твърдения, които обединяват българските и европейските изследователи.

Подборът е осъществен много коректно и съответства на обекта и предмета на монографичния труд. Текстът на монографията не се явява напразно място, а напротив – той е следствие от системен и целенасочен труд на авторката.

Цитирането е коректно. Посочената библиографска справка е използвана и в други публикации на авторката. Използваните източници са достатъчно представителни. В монографията е демонстрирано завидно умение да се съпоставя, анализира и да се оценяват различни гледни точки и на тази основа да се правят обосновани изводи. Колкото по-разнообразен е масивът от информация, толкова по-противоречиви са становищата и затова умението на авторката да се ориентира, да ги систематизира и да ги оценява следва да бъде приветствано.

4. Наличие на обоснован подход и теоретичен модел за провеждане на изследването

Д-р Гълъбинова е избрала аналитичен и конструктивен подход към една пъстра, противоречива и подложена на много бързи промени изследователска област – регионализацията и регионалното развитие на Европа и България. Дори само едната част да беше оставила като обект на изследване, това би било достатъчно. Избраният подход ѝ позволява да се движи свободно и професионално от общото (Европа) към частното (България). При това без да нарушава технологията и ограниченията на научното изследване.

Монографията е твърде фактологична. Фактите са свещени и това придава достоверност и точност на изследването. Авторката демонстрира своята визия по повдигнатите проблеми, но не става жертва на визионерството, което е често срещата слабост в социално-икономическите и политологическите изследвания. Чувството за мярка не ѝ е изневерило като цяло – може би само в баланса между проблематиката, посветена на България. Трябва обаче да отчетем и факта, че Европа е по-голямата, по-мощната част от изследването.

Тук като забележка би могло да се каже следното: очевидно е предпочитанието към изследователски тези, анализиращи и боравещи повече с административно-управленческа логика и аргументация. Същевременно е ясно, че икономическата логика е тази, която революционизира регионалното развитие, която преобразува регионите чрез интензифициране на търговските и производствени връзки, чрез демографските явления като миграцията и др.

Като се вземе предвид професионалната ангажираност на авторката, този подход не може да се разглежда като недостатък, а по-скоро като задълбочаване на професионалния ѝ интерес към урбанистиката, самоуправлението и регионалното развитие. На тази основа, тя търси аналогия между България и Европа и стига до критичния извод, че това което се прави у нас не съответства на европейските очаквания и препоръки. Макар и спорен като препоръка, този извод е коректен, а действителният въпрос е какво и как да се прави в реалните стопански,

демографски и административно-управленчески условия в България. В този смисъл, авторката разкрива за себе си ново изследователско поле за работа.

5. Съответствие между избраната методология, цели и задачи на монографията

Методологията е базирана върху системно-структурния и интердисциплинарния подход, включващ анализа и синтеза, абстракция и конкретизация, индуктивни и дедуктивни методи.

Събрани и анализирани са статистики, представени в таблици и графици във форма, подходяща за методологията и методите на изследване. Въпреки сложния обект и предмет, те са приложени логично и адекватно. Текстовете показват собствения принос на авторката, демонстрират нейните изследователски възможности да работи успешно с богат емпиричен материал.

6. Наличие на собствен принос (оригиналност)

На мен не ми е известен друг такъв мащабен и амбициозен изследователски труд, посветен едновременно на управленчески инструменти и стопански образувания като регионите. Последните обаче не се появяват благодарение на управлението, а по-точно обратното, управлението се съобразява с това, което икономиката и демографията сътворяват като регион.

Обоснованият подход, избран от авторката, е довел до оригинален, според мен, текст. Той може да бъде оценен, както като полезен, едновременно за бъдеща изследователска платформа, а така също и като учебна програма.

Най-ценното като принос е фокусирането на вниманието, че регионите в Европа и във всяка страна на Общността се нуждаят от самостоятелно изследователско внимание. То трябва да преодолее глобализма (прекомерно силните и претенциозни обобщения), но и да не стане жертва на местен, локален подход. Факт е, че д-р Гълъбинова вижда "гората"

(Европа), но и отделното “дърво” (България). Това не се отдава на всеки изследовател. Тя е успяла.

7. Описание на приносите

От моя гледна точка, монографията обобщава натрупания опит в няколко ключови за регионалното развитие области, в които авторката има личен опит.

Считам, че монографията има практико-приложен и научно-теоретичен характер, защото:

- систематизира понятието “регион” в икономически и политически, и административно-управленчески план;
- дискуссионната област “сближаване” е аналитично и статистически показана в цялата ѝ сложност и многообразие;
- ключовият за всяко развитие проблем “финансиране” е разгледано с мярка и са показани, не само потребностите, но и последиците от това доколко правилни или неправилни са взетите финансови решения;
- разгледани са “философията и идеологията” на инструменти, както и на програми и проекти в европейски и национален план;
- анализирана е статистиката, индикираща тенденциите в регионалното развитие;
- формулирани са предпоставките за по-ефективно регионално развитие у нас и в Европа;
- осъществен е сравнителен анализ, въпреки сложността на международната компаративистика по групи страни.

8. Влияние на монографията върху външната среда

Тази монография ще запознае в един систематичен и академично издържан вид изследователската общност, най-вече в НБУ. Тя, обаче, има значение и за изследователската общност в страната.

9. Лични качества на изследователката

Познавам д-р Гълъбинова от съвместната ни работа в НБУ. Считам, че този труд е закономерен резултат от работата на един възискателен, честен и задълбочен изследовател. Тя демонстрира добра теоретична подготвеност и разнообразен практически опит, добри колегиални отношения – все качества, безспорно необходими за академичната общност.

10. Мнения, препоръки, бележки

Препоръчвам изследването да се проблематизира допълнително по линия на икономиката – все пак, тя е основата, а управлението (администрацията), макар и да въздействат активно, не преодоляват, а следват стопанската логика.

Заключение

Считам, че д-р Гълъбинова може да заеме академичната длъжност “доцент”, тъй като демонстрира зрялост, подход и морал, достойни за нейното хабилитиране.

08.04.2016 г.

Доц. д-р Ангел Георгиев